

O porównywalności wskaźników identyfikacji partyjnych z Polskiego Generalnego Studium Wyborczego i Europejskiego Sondażu Społecznego

Adam Gendźwiłł
Uniwersytet Warszawski
Instytut Socjologii

Konferencja *Sondaż Polski*, Warszawa, 08.11.2013 r.

Identyfikacje partyjne

- Szkoła Michigan – lata 50. i 60. XX w. (Converse i in., 1960)
 - Identyfikacja grupowa
 - „Psychologiczne członkostwo” (Schmitt, Holmberg, 1995)
 - Główna oś krytyki: mniej „plemienności”, więcej racjonalności
- Próby adaptacji do warunków europejskich:
 - Systemy wielopartyjne, bardziej chwiejne
 - Identyfikacje mniej trwałe
 - Duża zgodność z preferencją wyborczą
- Identyfikacja z jakąkolwiek partią – wskaźnik instytucjonalizacji, społecznego zakorzenienia systemu partyjnego (Dalton, 2012)

PID w nowych demokracjach

- Podobne do tych na Zachodzie tylko na niższym poziomie
 - Będą wzrastać wraz z konsolidacją (Dalton, Weldon, 2007)
 - Nie różnimy się tak bardzo od krajów Zachodu (Markowski, 2011)
- Negatywne? (Rose, Mishler, 1998)
- Na razie ogóle nie występują?
- Double / triple cohesion (Markowski)
 - Identyfikacja
 - Głosowanie
 - Pozytywna ocena

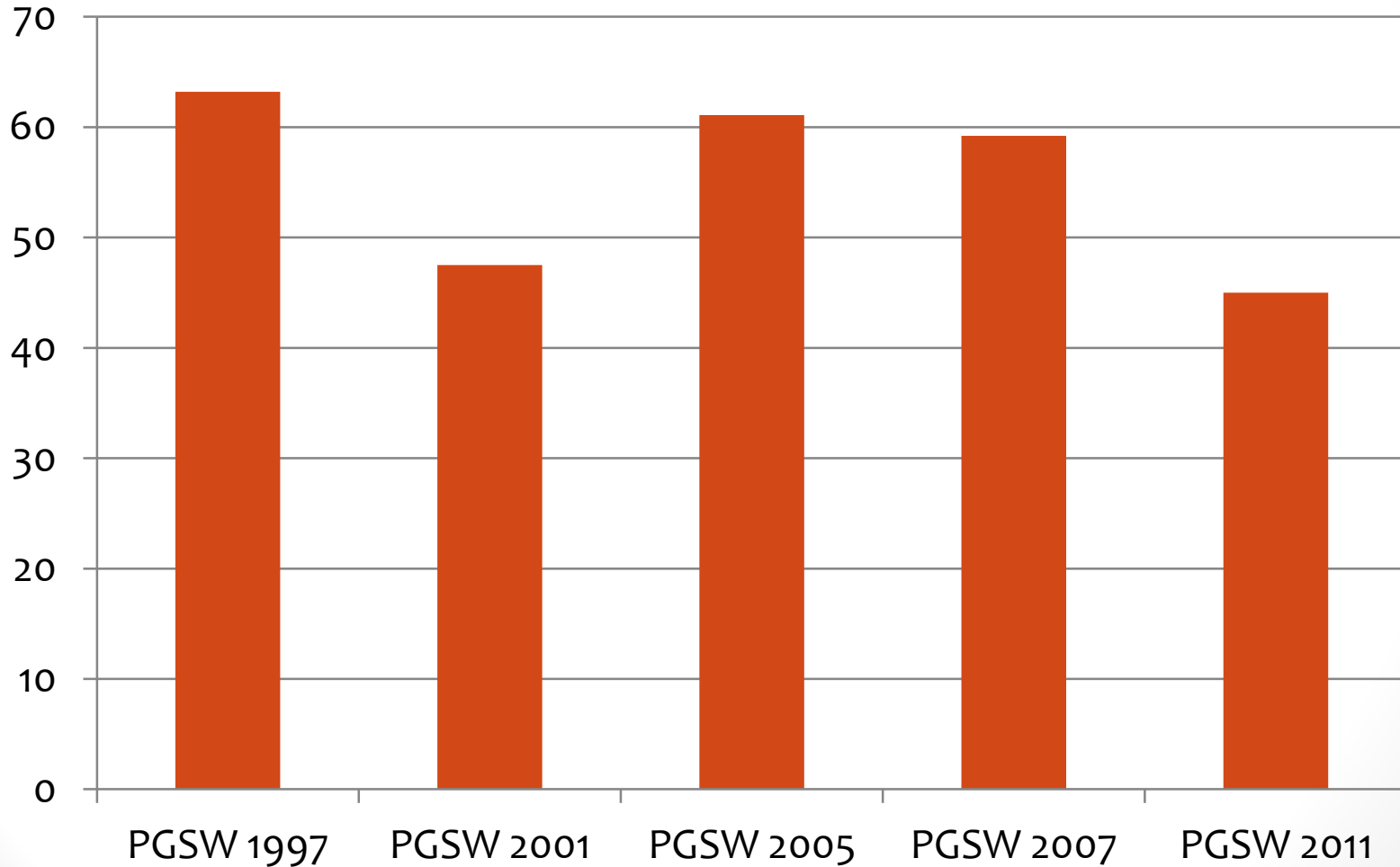
Podstawowe źródła danych

- **Polskie Generalne Studium Wyborcze (PGSW)**, fragment Comparative Study of Electoral Systems (CSES)
 - Sondaż powyborczy
 - Ok. 2 tygodni po każdym wyborach parlamentarnych
 - 1997, 2001, 2005, 2007, 2011
- **Europejski Sondaż Społeczny (ESS)**, polska edycja
 - Kolejne rundy regularnie co 2 lata
 - 2002, 2004, 2006, 2008, 2010, 2012
- CBOS pyta o identyfikacje partyjne ale nieregularnie

Brzmienie pytań

Sondaż	Wersja angielska (źródłowa)	Wersja polska (tłumaczenie)
PGSW (CSES) pyt. podstawowe	Do you usually think of yourself as close to any particular party?	Czy wśród polskich partii politycznych jest taka, którą uważa Pan(i) za bliską sobie?
PGSW (CSES) pyt. uzupełniające	Do you feel yourself a little closer to one of the political parties than the others?	A czy któraś z partii jest Panu(i) choćby nieco bliższa niż inne?
ESS	Is there a particular political party you feel closer to than all the other parties?	Czy istnieje jakaś partia polityczna, z którą czuje się Pan(i) bardziej związany/-a niż z innymi partiami, jest Pan(i) jej sympatykiem?

Party identifiers wśród głosujących (%)

Eksperyment

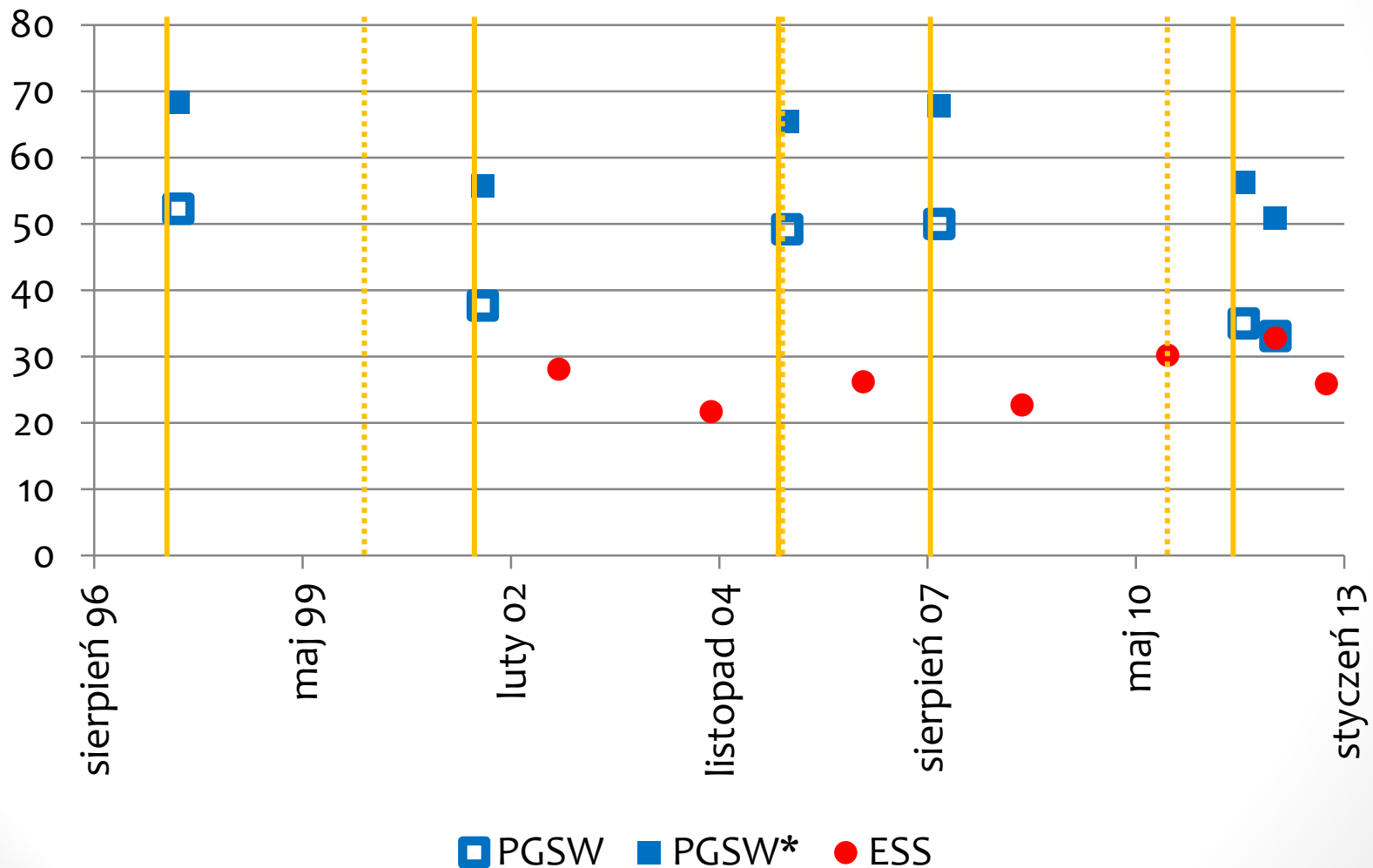
- Czy pytania stosowane w PGSW i w ESS mają podobną moc dyskryminacyjną – czy mierzą identyfikacje partyjne z podobną czułością?
- Sondaż CBOS *Aktualne Problemy i Wydarzenia* marzec 2012 r.
- *Split-ballot*: podział próby na 2 podpróby (z losowym przydziałem respondentów):
 - Grupa A: pytanie w brzmieniu z ESS
 - Grupa B: 2 pytania w brzmieniu z PGSW

Odsetki *party identifiers*: wyniki eksperymentu *split-ballot*

CBOS, marzec 2012, N=1016

Poziom identyfikacji partyjnych w Polsce w latach 1997-2012

Jak wytłumaczyć różnice?

- W marcu 2012 r. – ekwiwalencja pytań
- **PGSW 2005 – 49,2%**
 - ESS 2006 – 26,2% // ESS 2004 – 21,7%
- **PGSW 2007 – 50,0%**
 - ESS 2008 – 22,7%
- Okres okołowyborczy?
 - Krótkoterminowa indukcja identyfikacji partyjnych

Kolejność pytań

Sondaż	Kolejność pytań w kwestionariuszu
PGSW 1997	vote → PID
PGSW 2001	vote → PID
PGSW 2005	PID → vote
PGSW 2007	PID → vote
PGSW 2011	vote → PID
ESS	vote → PID

Wnioski

- PID nie jest w Polsce ekwiwalentem preferencji wyborczej
- Pytanie o PID używane w ESS można uznać za ekwiwalent podstawowego pytania o PID stosowanego w PGSW.
- Względnie stała jest różnica mocy dyskryminacyjnej podstawowej i rozszerzonej wersji pytania o PID w PGSW.
- Wiele wskazuje na to, że na poziom PID raportowany przez sondaże wpływają:
 - Kolejność pytań (konfuzja związana z pytaniem o preferencje wyborcze)
 - Kontekst badania (wybory)
- W ostatnim dziesięcioleciu w Polsce utrzymywał się względnie stały, niski, odsetek *party identifiers* – ok. 20-30%
 - Nie widać trendu mimo konsolidacji systemu partyjnego

Dziękuję za uwagę.

a.gendzwill@gmail.com

<http://gendzwill.wordpress.com>